

Folketinget bedes underrettet herom.

sign. Anker Jørgensen«

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 22/11 77 om produktvurdering.

(Redegørelse nr. IV).

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

1. Indledning.

I de seneste år har det været diskuteret, om en række af de produkter, vi anvender, opfylder nutidens krav om høj sundheds- og miljømæssig standard. Et eksempel kan belyse nogle af de problemer, der er fremdraget i debatten.

Spraydåser bruges i vor hverdag til bl. a. hygiejniske midler, kosmetik og rengøringsmidler. Et teknisk problem ved spraydåser er at finde stoffer – drivmidler – der kan bringe dåsens indhold ud i forstøvet form. En tid anvendtes stoffet vinylklorid som drivmiddel. Dette stof viste sig imidlertid at have kræftfremkaldende egenskaber. Nu benyttes først og fremmest fluorcarboner, også kaldet freoner, som drivmiddel. Disse stoffer er teknisk velegnede til formålet og umiddelbart ufarlige for mennesker, dyr og planter.

Stofferne er imidlertid kommet under mistanke for på længere sigt at kunne nedbryde en del af ozonlaget, som findes i den øvre del af atmosfæren. Ozonlaget beskytter livet på jorden mod ultraviolet stråling fra verdensrummet. Følgen af en delvis nedbrydning af ozonlaget vil blive en forøget ultraviolet stråling. Det frygtes at kunne føre til klimaændringer og øget forekomst af hudkræft.

Denne mistanke er baggrunden for, at der bl. a. herhjemme er rejst krav om forbud mod brug af freoner til spraydåser. Miljøstyrelsen finder, at brugen af freoner bør begrænses mest muligt. Styrelsen har dog frarådet et forbud på nuværende tidspunkt, især fordi den gældende lovgivning ikke giver mulighed for at sikre, at de erstatningsstoffer, som ville blive brugt i stedet, ikke vil indebære en anden form for risiko.

Spraydåserne er et af de praktiske og bekvemme produkter, som den industrielle og

teknologiske udvikling har givet os. Spraydåserne er samtidig et eksempel på, at væksten i produktion og forbrug og den hurtige fremkomst af nye produktionsmetoder og produkter har øget risikoen for, at mennesker og miljø udsættes for uønskede virkninger. Eksemplet illustrerer den problemstilling, der er baggrunden for min redegørelse om produktvurdering.

I takt med velstandsstigningen har vi kunnet lægge stadig større vægt på at sikre vor sundhedstilstand, og vi har stillet stigende krav om beskyttelse af miljøet. Samtidig har forskningen på sundheds- og miljøområdet udvidet vor viden. Vi er blevet klar over, at vor sundhedstilstand og naturens kredsløb er påvirkelige i langt højere grad, end man tidligere har troet.

Disse forhold har præget væsentlige dele af lovgivningsarbejdet i de seneste år. Det gælder ikke mindst lovgivningen om det ydre miljø og lovgivningen om arbejdsmiljøet. Reformernes mål er, at myndigheder, virksomheder og organisationer i samarbejde sikrer, at produktionen bliver tilrettelagt således, at medarbejdere og omgivelser beskyttes mod farer og gener.

Det er først og fremmest problemerne i forbindelse med tilrettelæggelsen af produktionen og fjernelsen af affald, der er taget op i disse reformer. Sundheds- og miljøproblemer kan, som det fremgår af eksemplet med spraydåserne, også opstå i forbindelse med de produkter, der er resultatet af produktionen. Disse problemer er hidtil kun i begrænset omfang taget op.

I de seneste årtier er der sket en markant stigning i anvendelsen af kemiske stoffer overalt i samfundet, og hvert år bringes nye stoffer på markedet. Dette har givet anledning til bekymring, da stoffernes virkninger for mennesker og miljø ofte kun er dårligt belyst, på det tidspunkt varerne bringes frem. Skadelige virkninger kan ikke blot optræde i forbindelse med de stoffer og præparater, som vi traditionelt betegner som kemiske. Også en række andre produkter som f. eks. maling, emballage og byggematerialer indeholder kemiske stoffer og forbindelser, der kan indebære en risiko for sundhed og miljø.

Det er baggrunden for, at miljøstyrelsen i efteråret 1976 blev bedt om at udarbejde en redegørelse om vurdering af kemiske stoffer og produkter. Miljøstyrelsens redegørelse er